

«Το χέρι, που άτρεμο έσπειρε το θάνατο με το δαυλό, το φοβερό το χέρι..» (Ιωάννης Μ. Μιχαλακόπουλος)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2jzt5po>]

Διηγούνται ότι ο Ναύαρχος πιστός τηρητής των Νηστειών της Εκκλησίας, μίαν Τεσσαρακοστήν ησθένησεν. Ο δε ιατρός διέταξε να καταλύση χάριν της υγείας του, ζωμόν ή γάλα..

- Αδύνατον! Ηρνήθη ο Ναύαρχος.
- Μα είναι ανάγκη! Ολίγον ζωμόν. Επέμενεν ο ιατρός Ορφανίδης.
- Άλλο τίποτε φαγητόν ξεύρετε; Ηρώτησεν επιμένων ο Ναύαρχος.

Τότε ο Ορφανίδης ενθυμήθη το κακάον και συγκατέβη να πίνη από αυτό ο Ναύαρχος.

- Τώρα μάλιστα, υπέλαβεν ο Ναύαρχος. Τώρα σας ακούω.

Και κατέλυσε την νηστείαν πίνων κακάο.

Η κτητορική επιγραφή εις το υπέρθυρον της εισόδου (3 Αυγούστου 1873 - ΑΩΟΓ)

Εις τας ιεροτελεστίας επροτιμούσε πάντοτε τον μακαρίτην Παπα-Χαρίλαον, έναν πολύ σεβάσιμον εφημέριον της Ζωοδόχου Πηγής, όστις μετά δικαίας υπερηφανείας μου το έλεγε. Με προτιμούσε πάντοτε ο Ναύαρχος, διότι έλεγον καθαρά τας ευχάς

και το Ευαγγέλιον πολύ καθαρά χωρίς τερετισμούς. Εις τούτον λοιπόν τον καλόν εφημέριον διηγείτο ο Ναύαρχος, ότι προ πάσης ναυτικής του πράξεως, κατά τον μακρόν αγώνα της Επαναστάσεως, προ πάσης ναυμαχίας, συνήθιζε να διατάσση γενικόν εξιλασμόν εις το πλήρωμά του.

Την παραμονήν της ναυμαχίας εξομολογούμενοι όλοι οι ναύται του μετελάμβανον των αχράντων Μυστηρίων, ηγουμένου του ενδόξου Πυρπολητού, όστις τότε με ακατάβλητον θάρρος προέβαινε κατά του εχθρικού στόλου, βέβαιος περί της επιτυχίας. Και δεν απετύγγανεν. Ετίμα δε υπερβαλλόντως το ιερατείον ο Ναύαρχος. Μετά την Θεϊάν λειτουργίαν, δεν εξήρχετο του ναού, πριν συμπληρώση τας τελευταίας του ευχάς ο ιερεύς, αλλ' επερίμενεν εν τω στασιδίω του, έως ου αποδυθή ο ιερεύς τα ιερά άμφια, και τότε ηγουμένου του λειτουργού του Υψίστου ηκολούθει ο ναύαρχος, και ανήρχοντο εις την δροσεράν έπαυλιν, να λάβουν τον συνήθη καφέ μετά γλυκού, εις Μίαν δε Κυριακήν η υπηρέτρια αφηρημένη παρουσίασε τον δίσκον πρώτον εις τον ναύαρχον, εις τον κύριόν της, ούτω κρίνασα. Αλλ' ο ευγενέστατος ναύαρχος σταματήσας αυτήν λέγει μετά γλυκείας πραότητος.

Φωτογραφίες αρχείου από την οικία του ζεύγους Κανάρη προ κατεδάφισης (νυν οδός Κυψέλης αριθμός 56)

- Καϋμένη! Πόσον έσφαλές! Εις τον Λειτουργόν του Υψίστου πρώτα να πας! Εις τον Λειτουργόν!

Και έδειξε τον παπα-Χαρίλαον με την δεξιάν του.

Ο ναΐσκος του Πυρπολητού κοσμήματα ελάχιστα φέρει πλέον. Αλλά τα ελάχιστα εκείνα κοσμήματα, αναπαριστάνουν εις την φαντασίαν μου οσάκις μεταβαίνω εκεί, όλους τους αθανάτους άθλους του ναύαρχου και τα ναυτικά του κατορθώματα με

την παγκόσμιον φήμην ευκλεώς στεφανωμένα. Επί του τοίχου του ναΐσκου, αντί πάσης άλλης τοιχογραφίας δεξιά και αριστερά είναι ζωγραφισμένα μέσω θυρεών και σημαιών, ως εν αρχαϊκή ζωφόρω περιθεούση άνω τους τοίχους, οι άθλοι και οι αγώνες του ενδόξου πυρπολητού με την χρονολογίαν του έκαστος. Ταύτα θεωρών μετ' ευλαβείας ο εκκλησιαζόμενος καταλαμβάνεται από μίαν ιεράν κατάνυξιν οπού βρέχονται αι παρειαί του με δάκρυα. Δίπλα εις το Δεσποτικόν υπάρχει το στασίδιον του Ναυάρχου, φέρον άνω επί του τοίχου την επιγραφήν:

«Στασίδιον Ναυάρχου Κωνσταντίνου Κανάρη 1794-1877»

ήτοι το έτος της γεννήσεως και το έτος του θανάτου αυτού.

Εξερχόμενος μίαν ημέραν τελευταίος από τον ιστορικόν ναΐσκον μετά το τέλος της Λειτουργίας, δεν ησθάνθην καμμίαν λύπην διότι δεν εύρον να κόψω εις το γυμνόν εκείνο οικόπεδον καν ανθύλλιον, τόσην ευωδίαν μου εφάνη ότι απέπνεεν η εν τω ιερώ εκείνω χώρω περικεκλεισμένη Εθνική δόξα. Εθάρρουν δε ότι διέβαινον από δάση πυκνά δαφνώνων δια μέσου θυρεών και σημαιών και τροπαίων εν γένει, τροπαίων οπού εύχομαι να ξαναϊδή η γενεά μας, δια να τα πιστεύση, ενώ τα πτηνά τά άόρατα έψαλλον αρμονικώς τον πρωϊνόν ύμνον των, όστις μέσα εις την ψυχήν μου αντήχει ως το αιώνιον Μάχου υπέρ Πίστεως και Πατρίδος».

«Έγινε στάχτη το εκκλησάκι του ΚΑΝΑΡΗ - Κάηκαν σπάνια κειμήλια. Στάχτη και αποκαΐδια στη θέση των παλιών εικόνων και κειμηλίων και μόνο ένα μανουάλι έμεινε ορθό στη μέση της εκκλησίας» Φώτο & απόσπασμα δημοσιεύματος από εφημερίδα της εποχής (15-16 Ιουνίου 1978)

Επανερχόμενοι εις την σύγχρονη εποχή [8,10], το μεν ιστορικό σπίτι παραχώρησε τη θέση του σε άλλη μια «βλοσυρή» και απρόσωπη πολυκατοικία κατά τη «χρυσή

περίοδο της αντιπαροχής». Στην είσοδό της τοποθετήθηκε μαρμάρινη επιγραφή χαμηλής αισθητικής. Το δε Παρεκκλήσιο των Αγ. Αποστόλων (ανακηρυγμένο «ιστορικών διατηρητέον μνημείον του Κράτους», βλ. Φ.Ε.Κ. 648/τ.Β/25-11-68) δυστυχώς υπέστη ολοσχερή καταστροφή από πυρκαγιά, που προκλήθηκε το 1978. Για την αναστήλωσή του δημιουργήθηκε από τους περιοίκους ο Σύλλογος Συντηρήσεως και Αναστηλώσεως Ι. Ναού Αγίων Αποστόλων «Κων/νου και Δεσποίνης Κανάρη», ο οποίος προχώρησε στην πλήρη ανακατασκευή του Παρεκκλησίου (1987-1989) με την επίβλεψη αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού. Κατά την αναστήλωση ακολουθήθηκε επακριβώς το σχέδιο και η μορφή του παλαιού ναυδρίου. Ο πατήρ Σταμάτιος Σκλήρης σχεδίασε τα στεφάνια από τις νικηφόρες ναυμαχίες του Κανάρη. Ακόμη, τοποθετήθηκε ένα νέο στασίδι στη θέση του παλαιού. Στο στασίδι αυτό υπάρχει (και πάλι) λάβαρο του ναυτικού αγώνα και η Ελληνική σημαία.

Έτσι, σήμερα το εν λόγω «εξωκκλήσι» κοσμεί την πολύπαθη συνοικία της «ακριτικής» Κυψέλης. Βρίσκεται στην ομώνυμη οδό Αγίων Αποστόλων κοντά στην τομή των δρόμων Κυψέλης και Αγίου Μελετίου (στάση λεωφορείων: "Ζακύνθου" - 450 μέτρα νοτίως της Πλατείας Κανάρη όπου υπάρχει και ο ανδριάντας του θαλασσομάχου). Εορτάζει πανηγυρικά στις 30 Ιουνίου. Την παραμονή γίνεται λιτανεία της εικόνας στους γύρω δρόμους συνοδεία (ενίοτε) αγήματος του Πολεμικού Ναυτικού.

Ίσως θα ήταν ενδιαφέρουσα ιδέα, με την ευκαιρία του εορτασμού, να κάνουμε μια βιωματική επίσκεψη εις το ναύδριον...

*Το δωρικής απλότητας μνήμα του ζεύγους Κανάρη στο Α΄
Νεκροταφείο Αθηνών*

Να προσευχηθούμε υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Μπουρλοτιέρη μας.

Να αφουγκραστούμε κι εμείς το δροσίνειο «τάμα του Κανάρη»...

Να ανάψουμε «έν' αγιοκέρι» και (με τα χείλη της φαντασίας) να ασπασθούμε εκείνο «το χέρι, που άτρεμο έσπειρε το θάνατο με το δαυλό, το φοβερό το χέρι...».

«Το τάμα του Κανάρη»

Μεσάνυχτα ο πυρπολητής εγύρισε
και πήδησε απ' το γρήγορο καΐκι
πιστός, να φέρη με τα πόδια ολόγυμνα
στην εκκλησιά το τάμα για τη νίκη.

Το χέρι, που άτρεμο έσπειρε το θάνατο
με το δαυλό — το φοβερό το χέρι —
τώρα ταπεινωμένο και τρεμάμενο
στην Παναγία ανάφτει εν' αγιοκέρι